



Piotr Łasak

Uniwersytet Jagielloński
Instytut Ekonomii, Finansów i Zarządzania
Katedra Globalizacji i Integracji Ekonomicznej
piotr.lasak@uj.edu.pl

ROLA POLSKI W RAMACH CHIŃSKIEJ INICJATYWY NOWEGO JEDWABNEGO SZLAKU

Streszczenie: W 2013 r. chiński prezydent Xi Jinping ogłosił inicjatywę określaną jako Nowy Jedwabny Szlak. Projekt ten zakłada połączenia komunikacyjne między Chinami a innymi częściami świata (krajami Afryki, Europy i Bliskiego Wschodu). Chińska inicjatywa zbiegła się w czasie z zacieśnieniem współpracy gospodarczej między Polską a Chinami. Polska stała się jednym z krajów, które biorą udział w rozwoju Nowego Jedwabnego Szlaku. Wzajemna współpraca może przynieść wiele korzyści zarówno stronie chińskiej, jak również Polsce. Występuje wiele czynników wpływających pozytywnie na współpracę obu krajów. Można jednak wskazać również rozbieżności, w szczególności o charakterze społecznym. Istnienie słabych stron wymaga podejmowania aktywnych działań, które spowodują, że nie tylko Chiny, ale również Polska będzie w przyszłości beneficjentem realizowanej inicjatywy Nowego Jedwabnego Szlaku.

Słowa kluczowe: Chiny, Nowy Jedwabny Szlak, współpraca międzynarodowa.

JEL Classification: F02, F42, O24, P33.

Wprowadzenie

Ponad trzy dekady dynamicznego rozwoju chińskiej gospodarki skłaniają do postawienia pytania, czy również w kolejnych latach będzie możliwe utrzymanie dotychczasowego tempa wzrostu gospodarczego w Państwie Środka. Pojawiają się opinie, że dotychczasowy model rozwoju tego kraju dobiega końca i należy poszukiwać nowych źródeł ekspansji. W celu wyjścia naprzeciw pojawiającym się zagrożeniom, chiński prezydent Xi Jinping w 2013 r. ogłosił nową inicjatywę, która z czasem zyskała określenie Nowego Jedwabnego Szlaku. Nawiązuje ona do historycznego Jedwabnego Szlaku, który pomiędzy III w. p.n.e. a XVII w. n.e. łączył Chiny z innymi częściami Azji, Afryką, Europą i Bliskim

Wschodem. Obecnie celem projektu zaproponowanego przez chińskiego prezydenta jest budowa połączeń komunikacyjnych między Chinami a resztą świata, zacieśnienie współpracy gospodarczej z państwami, które zdecydują się wziąć udział w tym projekcie, a zarazem utrzymanie dynamicznego tempa rozwoju gospodarki chińskiej.

Na początku obecnej dekady Polska ożywiła stosunki gospodarcze z Chińską Republiką Ludową. Jednym z powodów było rosnące znaczenie Chin na arenie międzynarodowej, a zarazem pojawienie się wielu możliwości do współpracy gospodarczej, politycznej, kulturowej oraz w innych wymiarach. Inicjatywa Nowego Jedwabnego Szlaku dla Chińskiej Republiki Ludowej jest nie tylko priorytetowym projektem polityczno-gospodarczym ostatnich lat, ale również najmocniejszym bodźcem, wzmacniającym wzajemne relacje między oboma krajami.

W artykule podjęto próbę przedstawienia istoty wzajemnych relacji między Polską a Chinami, z perspektywy współpracy w ramach Nowego Jedwabnego Szlaku. W szczególności próbowano odpowiedzieć na następujące pytania:

1. Czym jest ta inicjatywa i jakie są jej cele?
2. Jaka jest rola Polski w przedsięwzięciu realizowanym przez Chiny?
3. Czy Nowy Jedwabny Szlak może stanowić szansę na wzmocnienie rozwoju polskiej gospodarki?

Artykuł ma charakter teoretyczny i zawiera jedynie syntetyczne ujęcie rozważanej problematyki. Starano się pokazać rolę Polski w podejmowanej przez Chiny inicjatywie. Istotną wartość dodaną stanowi omówienie czynników wpływających na współpracę polsko-chińską, przedstawione w pkt. 4. Takie podejście do tematu wynika z faktu, że zarówno współpraca Polski z Chińską Republiką Ludową, jak również sama inicjatywa Nowego Jedwabnego Szlaku, są bardzo obszernymi i złożonymi zagadnieniami. Syntetyczne spojrzenie na relacje gospodarcze obu krajów może stanowić punkt wyjścia dla przyszłych, bardziej pogłębionych badań, dotyczących tej problematyki.

1. Istota Jedwabnego Szlaku

Inicjatywa gospodarcza, określana jako Nowy Jedwabny Szlak (*New Silk Road*), bywa nazywana również: Inicjatywą Jednego Pasa i Jednej Drogi (*One Belt One Road*) lub Inicjatywą Pasa i Drogi (*Belt and Road Initiative – BRI*). Najważniejszym celem tego przedsięwzięcia jest rozbudowa szlaków komunikacyjnych z Chin do Afryki, Europy i na Bliski Wschód. W szerszym kontekście

obejmuje ono wiele inwestycji o charakterze gospodarczym, mających się przyczynić do podtrzymania rozwoju chińskiej gospodarki. Projekt ten liczy zaledwie pięć lat, jednak już zyskał sobie miano najważniejszej inicjatywy gospodarczej realizowanej przez chiński rząd od początku transformacji w 1978 r. Głównymi motywami są przesłanki ekonomiczne i finansowe. Dzielią się one na dwa rodzaje: cele zorientowane na poprawę sytuacji w gospodarce światowej oraz cele związane z rozwojem chińskiej gospodarki. Do tych pierwszych można zaliczyć:

- znalezienie sposobu na pobudzenie globalnego wzrostu gospodarczego po ostatnim kryzysie finansowym,
- przywrócenie równowagi globalnej w wymiarach: pokoju, powszechnego bezpieczeństwa i dobrobytu,
- stworzenie nowego modelu współpracy regionalnej w XXI w. [Yiwei, 2016, s. 33-40].

Wskazane cele wyraźnie podkreślają pokojowy charakter inicjatywy oraz troskę Chin o procesy zachodzące w gospodarce światowej. Ważnym akcentem, bardzo mocno podkreślanym przez stronę chińską jest zasada obopólnych korzyści krajów biorących udział w tej inicjatywie (*win-win philosophy*) [Szczudlik-Tatar, 2015a; Krukowska, 2016, s. 157-168]. Równie ważnymi są jednak cele związane z rozwojem gospodarki Chin. Tutaj można wymienić:

- chęć budowy infrastruktury umożliwiającej rozwój wymiany handlowej Chin z innymi częściami świata, a w szczególności z Europą,
- potrzebę rozwoju nowych, zaawansowanych technologii, a w szczególności technologii pozwalających na zdobycie odnawialnych źródeł energii,
- jeszcze głębsze niż do tej pory zakorzenienie Chin w światowych łańcuchach produkcyjnych,
- rozwój chińskiego rynku finansowego oraz powiązań o charakterze finansowym.

Ostatnia z wymienionych cech jest szczególnie istotna, ponieważ po dynamicznym rozwoju produkcji i handlu, kolejnym etapem wzmacniającym chińską gospodarkę jest konieczność rozwoju rynku finansowego w tym kraju. Ponadto wymiar finansowy zorientowany jest na wzmacnianie procesów umiędzynarodowienia chińskiej waluty i uczynienia jej w przyszłości walutą rezerwową, porównywalną z dolarem amerykańskim i euro. Nie bez znaczenia pozostaje również umacnianie pozycji Chin w międzynarodowej architekturze instytucjonalnej (np. większy udział w strukturze Międzynarodowego Funduszu Walutowego).

Liczba realizowanych projektów, ich zróżnicowanie oraz nieustannie pojawiające się nowe koncepcje spowodowały, że z czasem nastąpiło odejście od skrupulatnego odwoływania się do Nowego Jedwabnego Szlaku jako koncepcji związanej z inwestycjami i zaczęto posługiwać się określeniami: „propozycja”, „wizja”, „strategia” czy „struktura”. Obok celów związanych z międzynarodową ekspansją Chin, pojawiły się też cele związane z pobudzeniem rynku wewnętrznego oraz dążeniem do przemodelowania chińskiej gospodarki z opartej na strategii ekspansji eksportowej na strategię biorącą pod uwagę konieczność zwiększenia konsumpcji wewnętrznej. Koncepcja Nowego Jedwabnego Szlaku zaczęła być też coraz bardziej poszerzana nie tylko o nowe kraje partnerskie (obecnie jest ich około 80), projekty i instytucje, ale również nowe koncepcje. Funkcjonują nawet określenia mówiące o „Cyfrowym Jedwabnym Szlaku” czy chińskiej ekspansji w kosmosie [*China's Belt-and-Road Plans...*, 2018; Curcio, 2018].

2. Zacieśnianie współpracy polsko-chińskiej

Relacje polsko-chińskie sięgają okresu po II wojnie światowej, jednak bardzo szybko wzajemna współpraca została zawieszona. Wynikało to z ukształtowania się powojennej sytuacji gospodarczo-politycznej w tej części Europy i pozostawania Polski pod dużym wpływem Związku Radzieckiego. Przełom przyniosła dopiero oficjalna wizyta prezydenta RP, Aleksandra Kwaśniewskiego w Chinach w 1997 r. – była to pierwsza od prawie czterdziestu lat oficjalna wizyta przedstawiciela państwa polskiego w Chinach. Podczas rewizyty przewodniczącego Chińskiej Republiki Ludowej Hu Jintao w 2004 r. oba kraje podpisały Wspólne Oświadczenie, wyznaczające ramy i ogólne zasady rozwoju dalszych wzajemnych stosunków polsko-chińskich. Ożywioną współpracę między tymi krajami zaczęto kształtować od 2011 r., kiedy to prezydenci Polski i Chin podpisali umowę o strategicznej współpracy między tymi krajami. Od tego momentu rozpoczął się okres coraz ściślejszych wzajemnych relacji gospodarczych [Szcudlik-Tatar, 2015b]. Oba kraje wyraziły gotowość do współpracy w sprawach kształtujących ich interesy. Umowa o partnerstwie strategicznym stała się początkiem intensywnych działań, zorientowanych na współpracę obu krajów w wielu dziedzinach, w tym szczególnie w obszarze gospodarczym.

W niecały rok po podpisaniu umowy o strategicznym partnerstwie dokonany został kolejny krok intensyfikujący współpracę Polski z Chinami. Było to pierwsze spotkanie na szczepie szefów rządów, odbywające się w ramach zaproponowanej przez Chiny koncepcji współpracy regionalnej tego kraju z innymi

krajami Europy Środkowo-Wschodniej (tzw. formuła „16+1”). Spotkanie odbyło się w lipcu 2012 roku w Warszawie¹. Celem inicjatora było:

- wejście Chin w kolejną fazę w strategii „going-out”,
- budowa relacji między Chinami i Unią Europejską,
- tworzenie pozytywnego wizerunku Państwa Środka i rozumienia idei pokojowego rozwoju.

Uświadomiono sobie, że region Europy Środkowo-Wschodniej może stać się istotnym ośrodkiem na drodze do chińskiego umiędzynarodowienia. Na tym etapie ekspansji Chiny zdefiniowały trzy obszary współpracy gospodarczej: infrastrukturę, nowoczesne technologie oraz technologie ekologiczne. Współpraca w ramach inicjatywy „16+1” stała się przedmiotem gorących dyskusji i zapoczątkowała wiele spotkań i ustaleń w ramach grupy zaproszonych państw. Ostatecznie nie przyniosła ona jednak pożądanego efektów. Pojawiły się bowiem liczne problemy związane z koordynacją działań po stronie państw europejskich, a zarazem wynikające z dużej nieprzejrzystości towarzyszącej chińskiemu zaangażowaniu. Niezależnie od tego inicjatywa ta zapoczątkowała współpracę i koordynację działań, wpisujących się w projekt Nowego Jedwabnego Szlaku. Współpraca w ramach grupy „16+1” służy Chinom jako narzędzie wspierające chińskie interesy w regionie Europy Środkowej i Wschodniej oraz wzmacnia współpracę bilateralną z poszczególnymi krajami tego regionu. Mijające lata pokazały jednak, że beneficjentem takiej sytuacji jest również Polska. Jest to największy kraj spośród krajów Europy Środkowej i Wschodniej, nieformalnie traktowany jako europejski lider tej grupy. Dzięki temu Polska ma dodatkową platformę do komunikacji z Chinami, umożliwiającą intensyfikowanie wzajemnej współpracy bilateralnej, szczególnie w obszarze gospodarczym [Przychodniak, 2017].

W ostatnich latach współpraca między Polską a Chinami dotyczyła bezpośrednio projektu Jedwabnego Szlaku. Duże szanse na jej powodzenie wynikają z kilku przesłanek. Po pierwsze, od momentu ogłoszenia tej inicjatywy budowane są ożywione relacje między Polską a Chinami. Współpraca obejmuje zarówno dialog polityczny (regularne i częste wizyty oraz spotkania), integrację instytucjonalną (ambasady, ministerstwa), a także współdziałanie na szczeblu lokalnym i regionalnym (miasta, województwa i prowincje). Po drugie, Polska

¹ Do krajów zaproszonych do inicjatywy „16+1” należy 11 krajów Unii Europejskiej (Bułgaria, Chorwacja, Czechy, Estonia, Litwa, Łotwa, Polska, Rumunia, Słowacja, Słowenia i Węgry) oraz 5 krajów niebędących członkami UE (Albania, Bośnia i Hercegowina, Czarnogóra, Macedonia i Serbia).

ze względu na swoje położenie geograficzne odgrywa ważną rolę w całej koncepcji Jedwabnego Szlaku. Trzecią determinantą rozwoju bilateralnej współpracy z Chinami jest duża determinacja rządu polskiego do pogłębiania wzajemnych relacji gospodarczych z Państwem Środka.

3. Współpraca w ramach Nowego Jedwabnego Szlaku

Kluczowym aspektem decydującym o atrakcyjności Polski dla chińskiej inicjatywy Nowego Jedwabnego Szlaku jest kombinacja uwarunkowań: geograficznych, ekonomicznych i politycznych. Polska jest zarówno największą gospodarką Europy Środkowo-Wschodniej i szóstą gospodarką Unii Europejskiej, jak również krajem leżącym na granicy Unii z państwami Wspólnoty Niepodległych Państw oraz Ukrainą. Stanowi swoistego rodzaju bramę do Unii Europejskiej, będąc jednocześnie powiązaną z bardzo dobrze rozwiniętą siecią infrastruktury transportowej. Może więc pełnić rolę łącznika między Chinami a innymi krajami Unii Europejskiej.

Istotną cechą jest również duży i dynamicznie rozwijający się rynek o niższym poziomie konkurencji w porównaniu z krajami wysoko rozwiniętymi. W całym okresie po zacieśnieniu wzajemnych relacji gospodarczych między Polską a Chinami bardzo dynamicznie rośnie wzajemna wymiana handlowa, a polski rynek jest potencjalnie atrakcyjny dla chińskich inwestycji. W obu obszarach Chiny korzystają na tym. Import z Państwa Środka w całym okresie po zacieśnieniu wzajemnych relacji handlowych około dziesięciokrotnie przekracza eksport, a deficyt handlowy z roku na rok coraz bardziej się pogłębia [Woźniak, 2017]. Polska posiada też duży potencjał żeby stać się europejskim centrum logistycznym dla chińskich towarów [Tuszyński, 2014]. Atrakcyjność polskiego rynku dla chińskich inwestycji wynika z faktu, że chińskim firmom łatwiej jest konkurować na nim w porównaniu z podmiotami z bardziej zaawansowanych technologicznie krajów Unii Europejskiej. Wśród głównych przemysłów, do których napływają chińskie inwestycje, znajdują się: elektroniczny, motoryzacyjny, maszynowy, budownictwo, przemysł chemiczny oraz przemysł telekomunikacyjny [*List of Major Foreign Investments in Poland...*, 2017].

Szczególne znaczenie dla strony chińskiej z perspektywy Nowego Jedwabnego Szlaku odgrywają połączenia kolejowe. Chińczycy dążą do intensyfikacji w zakresie komunikacji oraz rozbudowy już istniejących połączeń, stref przeładunkowych, centrów logistycznych itd. Zainteresowanie strony chińskiej wzbudzają nie tylko wspólne inwestycje w infrastrukturę, ale również możliwość

rozwoju innowacyjnych gałęzi przemysłu (np. alternatywne źródła energii, zaawansowane technologie w przemyśle wydobywczym, maszynowym, motoryzacyjnym czy biotechnologicznym). Dla Polski współpraca z Chinami oznacza nie tylko rynki zbytu na polskie towary (m.in. produkty rolno-spożywcze, meble czy surowce naturalne), ale również możliwość rozwoju turystyki czy pozyskania kapitału (Polska jako pierwszy europejski kraj w 2016 r. wyemitowała obligacje skarbowe na chińskim rynku, tzw. panda bonds) [Maciejewicz, 2016].

4. Perspektywy pogłębienia współpracy gospodarczej

Nowy Jedwabny Szlak stanowi najmocniejszy bodziec, który wzmacnia wzajemne relacje między Polską a Chinami. Należy jednak zwrócić uwagę na oczekiwania obu stron, które ten projekt powinien spełnić w przyszłości. Po pierwsze jest konieczne, aby kreował synergię, czyli zapewnił założoną obopólną korzyść interesów dla jego uczestników (*win-win cooperation*). Po drugie, musi być realizowany na podstawie rynkowych zasad oraz być projektem długookresowym. W szczególności ma to znaczenie w kontekście finansowania inwestycji. Po trzecie, oczekuje się, że wspólne projekty będą koncentrowały się na kooperacji i innowacjach, co zapewni, że obie strony będą beneficjentami i uzyskają szansę większego niż do tej pory włączenia w nowe, bardziej zaawansowane obszary technologiczne. Po czwarte, strona polska zakłada, że chińskie zaangażowanie przyczyni się do budowy bardziej konkurencyjnego ekonomicznie regionu Europy Środkowej i Wschodniej.

Polsko-chińskie relacje gospodarcze realizowane w ramach Nowego Jedwabnego Szlaku można rozpatrywać z kilku punktów widzenia. Szczególnie znaczenie mają czynniki: polityczny, ekonomiczny, technologiczny i społeczny. Wszystkie te aspekty stwarzają zarówno szanse, jak również wiążą się z wieloma wyzwaniami. Będą one miały istotny wpływ na powodzenie współpracy w ramach Nowego Jedwabnego Szlaku. Szczególnie korzystne procesy występują w trzech pierwszych obszarach – politycznym, ekonomicznym i technologicznym (tabela 1).

Tabela 1. Czynniki wpływające na współpracę polsko-chińską w ramach Nowego Jedwabnego Szlaku

<p>Czynniki polityczne</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Stabilny system socjalny. 2. Zdrowe środowisko inwestycyjne. 3. Wiele zachęt przyciągających inwestycje zagraniczne (zwolnienia podatkowe, subsydia itp.). 4. Pozytywne nastawienie rządu do inwestycji (kontynuacja procesów liberalizacji rynku, prywatyzacja rynku nieruchomości, poprawa infrastruktury i promocja inwestycji) 	<p>Czynniki ekonomiczne</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dobra kondycja gospodarki (wysokie tempo wzrostu PKB, elastyczny rynek pracy, wykwalifikowani pracownicy). 2. Przyjazne relacje między Polską a Chinami, ułatwiające współpracę gospodarczą. 3. Stabilny rynek finansowy (mocny sektor bankowy, rosnąca giełda papierów wartościowych, niskie podatki dochodowe, korzystne położenie geograficzne)
<p>Czynniki technologiczne</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Polska przywiązuje dużą wagę do rozwoju infrastruktury: autostrady, koleje, transport morski i Internet. 2. Coraz większa waga jest przywiązywana do rozwoju nauki. 3. Rozwój infrastruktury jest wzmacniany zarówno przez rząd, jak również przez politykę UE, co gwarantuje kontynuację dotychczasowego trendu 	<p>Czynniki społeczne</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zróżnicowane zwyczaje, konwencje, podejście do religii i wartości społecznych. 2. Największa różnica występuje w takich czynnikach, jak: indywidualizm, skłonność do unikania ryzyka, horyzont czasowy w działaniu

Źródło: Na podstawie: Dai i Cai [2017, s. 96-105].

Przedstawione w tabeli czynniki są głównie pozytywnymi przesłankami kooperacji gospodarczej między Polską a Chinami. Niestety istnieje również wiele słabych stron tej współpracy. Mankamentem związanym z aspektem politycznym jest brak długoterminowej strategii w odniesieniu do prowadzonej przez polski rząd polityki zagranicznej. Brak takiej strategii nie daje gwarancji zrównoważonych i długoterminowych relacji między partnerami, ze względu na długoterminową przewidywalność istniejących uwarunkowań. Jednocześnie w relacjach z Państwem Środka Polska pozostaje drugoplanowym partnerem ze względu na ograniczoną możliwość negocjowania warunków współpracy (przynależność do Unii Europejskiej i bliski sojusz ze Stanami Zjednoczonymi).

Biorąc pod uwagę czynnik ekonomiczny i technologiczny również można wskazać wiele negatywnych stron w relacjach Polska-Chiny. W Polsce istnieje mocne przekonanie, że budowane w ramach Nowego Jedwabnego Szlaku połączenia nie będą tylko połączeniami „w jedną stronę”, zapewniającymi możliwość ekspansji dla chińskiej gospodarki. Oczekuje się, że w ramach współpracy również polskie firmy i towary uzyskają dostęp do rynku chińskiego. Rzeczywistość pokazuje jednak, że niekoniecznie tak musi być. Chiny wprawdzie z jednej strony są żarliwymi obrońcami procesów globalizacji i wolnego handlu, lecz jednocześnie na wiele sposobów utrudniają zagranicznym firmom i produktom dostęp do swojego rynku. Robią to zarówno metodami formalnymi, jak również

nieformalnymi (np. zmuszanie do wejścia w porozumienia joint venture z dominacją chińskiego kapitału, obowiązek transferu technologii na rzecz strony chińskiej itd.). Dodatkowym utrudnieniem jest częsty brak zrozumienia przez decydentów w Polsce celów i priorytetów Komunistycznej Partii Chin. Takie przesłanki jak: szybki wzrost gospodarczy, duży udział w światowym handlu, rozwój technologiczny oraz stopniowe przekształcanie się Chin w jednego z głównych światowych liderów w zakresie inwestycji wcale nie musi świadczyć o rzeczywistych motywacjach strony chińskiej do kooperacji ekonomicznej na równych zasadach. Cele strony chińskiej są bowiem często sprzeczne z celami państw, będących potencjalnymi partnerami Państwa Środka [Sarek, 2018].

Największym wyzwaniem dla prowadzenia biznesu i współpracy między stroną polską i stroną chińską są czynniki społeczne. Do przykładów występujących różnic należą wymienione w tabeli cechy: indywidualizm, skłonność do unikania ryzyka oraz horyzont czasowy w działaniu. W Chinach dominuje myślenie grupowe, podczas gdy w Polsce istnieje duże poczucie indywidualizmu. Cechą wspólną może być potrzeba hierarchii i akceptacja struktury hierarchicznej – występuje ona w społeczeństwach obu krajów. Zróżnicowane są również legalizm i skłonność do unikania ryzyka. Społeczeństwo chińskie wprawdzie akceptuje zasady i system prawny, lecz w konkretnej sytuacji bardzo elastycznie potrafi z nich zrezygnować na rzecz bardzo pragmatycznego zachowania, dostosowanego do aktualnej potrzeby (bardzo wyraźny pragmatyzm). Z kolei polskie społeczeństwo cechuje większa skłonność do unikania ryzyka i przywiązywanie dużego znaczenia do wszelkiego typu norm, regulaminów i innych formalnych lub nieformalnych zasad (np. precyzja i punktualność jest powszechnie akceptowaną i oczekiwaną cechą). W kontekście długoterminowych relacji można stwierdzić, że społeczeństwo chińskie charakteryzuje wrodzone nastawienie na relacje długoterminowe. Towarzyszy temu skłonność do oszczędności i inwestycji, gospodarność i wytrwałość. Z kolei polskie społeczeństwo charakteryzuje zdecydowanie mniejsza skłonność do oszczędzania oraz większe oczekiwanie osiągnięcia krótkoterminowych (szybkich) rezultatów [Dai i Cai 2017].

Podsumowanie

Można snuć refleksje, czy inicjatywa określana jako Nowy Jedwabny Szlak oferuje głównie korzyści czy raczej wyzwania i zagrożenia dla Polski. Z pewnością po części każdy z tych aspektów będzie miał jakieś znaczenie. Nie ulega jednak wątpliwości, że najważniejsze dla osiągnięcia jak największych korzyści

jest zrozumienie występujących procesów oraz ich uwarunkowań. W tym kontekście można stwierdzić, że zamierzony cel analizy udało się zrealizować i odpowiedzieć na pytania postawione we wstępie. Na podstawie dokonanych rozważań szczególnego znaczenia nabrało pytanie o możliwość wykorzystania inicjatywy Nowego Jedwabnego Szlaku do wzmocnienia rozwoju polskiej gospodarki. Należy podkreślić, że wiele pracy musi być jeszcze wykonanej, żeby uzyskać pozytywne rezultaty z partnerstwa polsko-chińskiego, w tym zwłaszcza dla strony polskiej. Istnieje w szczególności konieczność odpowiedniego przygotowania przez Polskę do wzajemnej współpracy, dużego pragmatyzmu i wytrwałości w pokonywaniu barier. W celu uzyskania oczekiwanych rezultatów również Chiny muszą odpowiednio się przygotować. Niezbędne jest zrozumienie przez stronę chińską lokalnych i regionalnych uwarunkowań obowiązujących w tej części świata. Państwo Środka dysponuje większą swobodą działania, ale równocześnie musi zrozumieć, że w przypadku Polski duże znaczenie mają powiązania regionalne – zarówno członkostwo w UE i wynikające z tego uwarunkowania prawne oraz liczne obowiązki i ograniczenia, jak również współpraca z innymi, strategicznymi partnerami.

Pojawia się też negatywny scenariusz, że zaproponowane przez Chiny rozwiązania są nieadekwatne do potrzeb rozwojowych tego kraju. Można tutaj podać argument, że chińska propozycja finansowania infrastruktury w krajach tworzących tą inicjatywę nie odbiega od możliwości finansowych dostępnych z innych źródeł. Ponadto zadłużeniowy model rozbudowy infrastruktury niekoniecznie jest najlepszym rozwiązaniem [Jakubowski i Kaczmarek, 2017]. Równocześnie możliwość zwiększenia eksportu na chiński rynek oraz wejścia polskich firm w nowe powiązania oraz globalne łańcuchy produkcyjne nie jest kwestią oczywistą. Podsumowując można stwierdzić, że wiele będzie zależało od tego, czy Polska jest w stanie przygotować odpowiednią strategię dalszej, pogłębionej współpracy z Chinami oraz czy będzie konsekwentnie ją realizować.

Literatura

- China's Belt-and-Road Plans Are to Be Welcomed – and Worried about* (2018), “The Economist” July 26th, <https://www.economist.com/leaders/2018/07/26/chinas-belt-and-road-plans-are-to-be-welcomed-and-worried-about> (dostęp: 10.09.2018).
- Curcio B. (2018), *China's BRI and Its Impact on Space*, <https://www.linkedin.com/pulse/chinas-bri-its-impact-space-blaine-curcio> (dostęp: 8.09.2018).

- Dai G., Cai Y. (2017), *The Cross-Culture Management of Chinese Enterprises in Poland under the Belt and Road Initiative – Based on PEST Model*, “International Business Research”, Vol. 10, No. 9, s. 96-105.
- Jakubowski J., Kaczmarski M. (2017), *Nietrafiona oferta Pekinu: „16+1” a chińska polityka wobec Unii Europejskiej*, Ośrodek Studiów Wschodnich, 15 września, Warszawa.
- Krukowska M. (2016), *China’s ‘One Belt, One Road’ Strategy and Its Implications for the Global World Order*, “International Business and Global Economy”, No. 35(1), s. 157-168.
- List of Major Foreign Investments in Poland – 2016* (2017), December, PAIH, https://www.paih.gov.pl/files/?id_plik=30926 (dostęp: 15.08.2018).
- Maciejewicz P. (2016), *Polska wyemitowała obligacje w juanach. Pierwsze w Europie panda bonds*, „Gazeta Wyborcza” z dnia 25 sierpnia, <http://wyborcza.biz/Waluty/1,111132,20596961,pierwsze-w-europie-panda-bonds-polska-wyemitowala-obligacje.html?disableRedirects=true> (dostęp: 7.09.2018).
- Przychodniak M. (2017), *The 16+1 Initiative and Challenges for Cooperation between China and Central and Eastern European Countries*, „PISM Bulletin” 5 December, No. 121(1061), <https://www.pism.pl/publications/bulletin/no-121-1061> (dostęp: 23.07.2018).
- Sarek Ł. (2018), *Poland and EU: Seeking a Two-Way Street with China*, <https://warsawinstitute.org/poland-eu-seeking-two-way-street-china/> (dostęp: 7.09.2018).
- Szczudlik-Tatar J. (2015a), *“One Belt, One Road”: Mapping China’s New Diplomatic Strategy*, “PISM Bulletin” 2 July, No. 67, https://www.pism.pl/files/?id_plik=20062 (dostęp: 24.07.2018).
- Szczudlik-Tatar J. (2015b), *Poland-China Strategic Partnership: Waiting for More Results*, “PISM Bulletin” November, No. 106(838), <http://www.pism.pl/publications/bulletin/no-106-838> (dostęp: 24.07.2018).
- Tuszyński R. (2014), *Stosunki polsko-chińskie*, Biuro Analiz Sejmowych, nr 15, Infos, 28 sierpnia, Warszawa.
- Woźniak A. (2017), *Z Chinami mamy wielki deficyt*, „Rzeczpospolita” z dnia 15 maja, s. B10.
- Yiwei W. (2016), *Inicjatywa „jeden pas i jedna droga”. Co rozwój Chin oznacza dla świata*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2016.

THE ROLE OF POLAND ON THE NEW SILK ROAD INITIATIVE

Summary: In 2013 the Chinese president Xi Jinping announced the New Silk Road initiative. The main goal of the project is to build transportation connections between China and other parts of the world (especially: African, European, and Middle East countries). The initiative coincided with the tightening of economic cooperation between Peoples Republic of China and Republic of Poland. Poland became one of the New Silk

Road participants. There are many factors exerting positive impact on the cooperation, which is able to bring in the future many benefits for both countries, China and Poland. However, there are indicated some discrepancies between the countries as well, especially of social nature. The weaknesses require active efforts, providing that not only China, but Poland as well will be the net beneficiary of the New Silk Road initiative.

Keywords: China, New Silk Road, international cooperation.